

Editorial

Studium novin ve smyslu vědy o novinářství jest půdou dosud téměř nedotčenou, skutečnou „novinou, kterou jest zorvat pluhem hluboko zabírajícím“. Nejde jen o studium novin dob minulých. Noviny jako živý, stále měnlivý, stále, denně životu se přizpůsobující produkt moderní civilizace vykazují vždy nové problémy, jež sledovat a studovat je zájmem nejen theoretickým pro samu vědu o novinářství, ale i nutností pro praktické úkoly politické, kulturní, hospodářské, jimž noviny v prvé řadě slouží. Jde o problémy speciální pro jednotlivý národ, jde i o problémy universální, neboť noviny jsou produktem a zrcadlem universální civilizace. [...] Právem by mohla vzniknout otázka: Jest třeba zvláštního časopisu pro tento obor bádání? Nestačily by dobře pro tento úkol časopisy věnované politice, historii, sociologii či literatuře? Již sama různorodost námětů je částečnou odpovědí. [...] Odpovědí je prostě fakt, že věda o novinářství vytváří se via facti v samostatnou disciplinu, uváděnou na vysoké školy.

Oskar Butter: Péče o novinářství
Duch novin č. 1, 1928

Bezmála osmdesát let starý citát z pera novináře, sociologa a diplomata Oskara Buttera není do úvodu k prvnímu číslu odborného čtvrtletníku Mediální studia zařazen z pouhé nostalgie. K motivům existence prvního československého periodika Duch novin se s klidným svědomím může přihlásit i současné české a slovenské studium médií, jakkoliv je jeho tematický prostor charakterizován existencí mnohem širšího spektra mediálních institucí a komunikačních prostředků. Butterova (Bláhova, Chalupného či Hochova) spíše intuitivní koncepce novinovědy má na počátku jednadvacátého století podobu mediálních studií coby samostatného, byť v jádru interdisciplinárního akademického oboru, zabývajícího se primárně analýzou individuálního i sociálního působení masových médií v prostředí (pozdně) moderních společností.

Časopis Mediální studia, společný projekt osmi českých a slovenských akademických pracovišť, zastřešený profesní organizací – Syndikátem novinářů, je přirozeným vyústěním procesu etablování a úspěšného rozvoje tohoto oboru v obou zemích od počátku devadesátých let. Současně je jeho založení vedeno snahou poskytnout rychle rostoucí oborové komunitě jednotnou a obecně respektovanou komunikační platformu, kterou – na rozdíl od ostatních společenských věd – mediální studia až doposud postrádala. Nevynojuje se přitom z vakua; kromě již citovaného Ducha novin je možné mezi jeho symbolické předchůdce, kteří se věnovali či doposud věnují stimulaci a současně kultivaci veřejného přemýšlení o médiích a žurnalistice, počítat přinejmenším slovenské Otázky žurnalistiky, pražský Kmit či brněnskou Revue pro média. Teprve Mediální studia však otevírají prostor pro přesunutí těchto dílčích debat na stránky skutečně standardního, tedy recenzovaného odborného periodika, jehož kvalitu bude garantovat nejen redakční rada složená ze zástupců participujících univerzit, ale také mezinárodní poradní panel časopisu, jehož členy jsou přední evropští odborníci z oblasti mediálních studií a žurnalistiky. Rovněž strukturou svého obsahu odpovídá čtvrtletník Mediální studia očekávaním kladeným na klasické oborové časopisy. Bude publikovat jak teoretické, tak empirické statě, dále překlady cizojazyčných odborných textů, zprávy z výzkumu, eseje, recenze odborných publikací, ale i kvalitní studentské práce a zprávy o aktuálním dění v oblasti mediálních studií a žurnalistiky. Mezinárodní horizont časopisu se odráží v záměru publikovat každoročně jedno číslo v angličtině.

První číslo Mediálních studií má svého druhu profilující charakter. Jeho páteří je dvojice textů – úvodní s názvem Mediální studia: Východiska a výzvy vymezuje oblast oboru mediálních studií, shrnuje jejich výzkumné tradice a mapuje oblasti otevírající se aktuálnímu teoretizování a zkoumání; druhý pod titulem Vybrané atributy profesního sebepečení českých novinářů nabízí „profesní typologii“ českých novinářů vytvořenou v rámci výzkumného projektu Český novinář, prvního rozsáhlého výzkumu zaměřeného na domácí žurnalistickou komunitu. Třetím textem v čísle je slovenský překlad studie Davida L. Altheideho a Jenniffer N. Grimesové Vojnové programovanie: Projekt propagandy a vojna v Iraku, který nejenže odpovídá na nedávné páté výročí útoků z 11. září 2001, ale navíc je velmi dobrou ukázkou tematicky i metodologicky aktuální a zároveň kriticky laděné studie. Součástí čísla jsou navíc recenze aktuálních (nejen v češtině a slovenštině publikovaných) titulů dotýkajících se oboru, jež jsou uvedeny esejisticky pojatou tematickou recenzí, která se věnuje dílu teoretika fotografie Geoffreyho Batchena.

redakce